

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministru
Gerb. Kaziui Starkevičiui

2024-08-28 Nr. 1.03-0317
Į 2024-08-21 Nr. 2D-2098 (16.15 E)

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai, atsižvelgdami į gautą Žemės ūkio ministerijos prašymą pateikti baigtinį prioritetinių siūlymų sąrašą dėl investicinės paramos, plotinių priemonių deklaravimo ir daugiamečių pievų plotų optimizavimo, teikia šias pastabas bei pasiūlymus, kad būtų sumažinta žemės ūkio subjektams tenkanti administracinė našta ir supaprastintas priemonių administravimas:

1. Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano (toliau – SP) investicinės paramos priemonių

1.1. Dėl SP priemonės „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“

1.1.1. Vadovaujantis kitų šalių gerąja patirtimi pvz. Prancūzijos bei siekiant skaidrumo, siūlome sukurti veiksmingą ūkių perdavimo sistemą (mechanizmą), kuria galėtų pasinaudoti jaunieji ūkininkai per šią paramos priemonę.

1.2. Dėl SP intervencinės priemonės „Gyvūnų gerovė“

1.2.1. Galimybė pretenduoti į paramą turėtų visi galvijų augintojai, nepriklausomai nuo laikomų pieninių ir (ar) mėsinių galvijų skaičiaus;

1.2.2. Panaikinti reikalavimus siųsti nuotraukas per „NMA agro“ programėlę ir žurnalo pildymą, kadangi Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) atlieka tokias patikras;

1.2.3. Siūlome keisti sankcijų taikomo metodą – nustačius neatitikimus, kompensacinė išmoka būtų mažinama tiek procentų, kiek procentų realiai mažiau rasta ganomų ganyklose/išleistų ganytis į mociono erdvę galvijų;

1.2.4. Numatyti, kad parama būtų mokama už realizuotas kiaules, kurios išaugintos 20 proc. ir mažesniu tankiu;

1.2.5. Numatyti, kad būtų reikalaujama deklaruoti tik išvežimo dieną išvežtų ūkinių gyvūnų skaičių;

1.2.6. Peržiūrėti kompensacijų išmokėjimo laikotarpius, pvz. kad kiaulių augintojai į paramą galėtų pretenduoti po daugiau nei 1 metų;

1.2.7. Atsisakyti gardų ploto vertinimo nuotoliniu būdu ir numatyti, kad VMVT atliktų patikras vietoje, siekiant išvengti sisteminio duomenų vertinimo ir (ar) skaičiavimo klaidų.

1.3. Dėl SP intervencinės priemonės „Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu“

1.3.1. Numatyti, kad priemonėje galėtų dalyvauti ir ekonominę gamybą vykdančios subjektais.

1.4. Dėl SP intervencinės priemonės „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“

1.4.1. Numatyti, kad tinkamu paramai plotu, už kurį būtų mokamos išmokos būtų laikomas ne mažesnis kaip 0,1 ha.

1.5. Dėl SP intervencinės priemonės „Parodomieji projektai ir informavimo veikla“

1.5.1. Išplėsti renginių organizavimo patiriamų išlaidų sąrašą;

1.5.2. Atsisakyti perteklinio išsilavinimo reikalavimo projekto administratoriui ir finansininkui;

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

- 1.5.3. Numatyti alternatyvą, kad tinkamu lektoriumi būtų laikomas turintis ne žemesnę kaip aukštąjį universitetinį išsilavinimą arba jam prilygintą išsilavinimą arba turintis ne trumpesnę kaip 1 metų patirtį atitinkamoje srityje;
- 1.5.4. Nenumatyti baigtinio duomenų bazių sąrašo;
- 1.5.5. Patikslinti, kad tinkamais galutiniais naudos gavėjais būtų laikomi ir kiti informacinių renginių ir dalijimosi ūkininkavimo patirtimi grupės dalyviai, kurie nėra įregistravę valdos pvz. konsultantai, ūkio darbuotojai, ūkininko partneriai ir kt.;
- 1.5.6. Siūlome projekto administratoriui laisvai spręsti dėl dalijimosi ūkininkavimo patirtimi grupių susitikimų planavimų, atsižvelgiant į projekto dalyvių ir kitų suinteresuotų asmenų išreikštą nuomonę ir poreikius;
- 1.5.7. atsisakyti perteklinio reikalavimo, kad ūkiai ir (arba) įmonės pareiškėjui teikdamos prašymą dalyvauti kvietime įrengti parodomąjį bandymą kartu privalo pateikti duomenis iš Žemdirbių mokymo ir konsultavimo informacinės sistemos (ŽMIKIS).
- 1.5.8. Pripažinti, kad informacinių straipsnių rengimo ir publikavimo išlaidos, pažymėjimų įsigijimo išlaidos, mokslininko dalyvavimo projekto įgyvendinimo veikloje išlaidos būtų laikomos tinkamomis finansuoti
- 1.6. Dėl SP intervencinės priemonės „Mokymai ir įgūdžių įgijimas“**
- 1.6.1. Siūlome numatyti, kad hibridiniu būdu mokymo kursų teorinė dalis mokomas nuotoliniu būdu, o praktinė dalis mokoma tiesioginio kontakto su mokymo dalyviais būdu;
- 1.6.2. Numatyti galimybę, kad jei projekto paraiška teikia ne nacionaliniu lygiu veikiantis pareiškėjas, tuomet paraiška gali būti teikiama kartu su projekto partneriu (-iais), kurie veikia nacionaliniu lygmeniu;
- 1.6.3. Siūlome atsisakyti reikalavimų, kad tas pats galutinis naudos gavėjas mokymuose pagal tą pačią mokymo programą gali dalyvauti tik 1 kartą;
- 1.6.4. Panaikinti nuotoliniams mokymams taikomą 50 proc. maksimalią ribą;
- 1.6.5. Atsisakyti reikalavimo, kad bendradarbiavimas gali būti tik tarp asociacijų ir mokymo įstaigų;
- 1.6.6. Panaikinti reikalavimą, kad registruojant tikslinės grupės dalyvius į mokymus daugiau kaip 50 proc. unikalių galutinių naudos gavėjų turi būti asmenys, įregistravę valdą;
- 1.6.7. Siūlome patikslinti sąvoką „unikalus galutinis naudos gavėjas“ numatant, kad tai būtų laikoma tokiu asmeniu, kuris dalyvauja skirtingose mokymo programose;
- 1.6.8. Tobulinti ŽMIKIS sistemą, kad pareiškėjui būtų suteikta galimybė matyti informaciją apie žemės ūkio, maisto ūkio ir miškų ūkio veikla užsiimančių asmenų valdos įregistravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre datą
- 1.7. Dėl SP intervencinės priemonės „Investicijos į žemės ūkio valdas“**
- 1.7.1. Siūlome išplėsti tinkamų išlaidų sąrašą, nurodant, kad drėkinimo sistemos daržininkystės ūkiuose yra tinkamos išlaidos;
- 1.7.2. Atsisakyti bendrų prioritetinių balų ir nustatyti kiekvienam sektoriui, atsižvelgiant į konkretaus sektoriaus specifiką, prioritetinius balus;
- 1.7.3. Siūlome į šią priemonę įtraukti komposto ir biologinių tręšimo produktų gamybą.
- 1.8. Dėl SP intervencinės priemonės „Tvarios investicijos į žemės ūkio valdas“**
- 1.8.1. Numatyti 3 atskirus priemonės paramos krepšelius: 1) investicijos į mėšlo ir srutų tvarkymo sistemas; 2) investicijos į biodujų jėgainių įrengimą; 3) investicijos į ūkinių gyvūnų gerovės užtikrinimo technologijas;
- 1.8.2. Išplėsti investicijas, numatant galimybę investuoti į organinės anglies gamybą;
- 1.8.3. Papildyti, kad pareiškėjais gali būti ir mokslo institucijos, kurios turi bandomuosius ūkius, tačiau jiems nebūtų taikomas reikalavimas turėti ne mažiau kaip 50 proc. pajamų iš žemės ūkio veiklos.
- 1.9. Dėl SP intervencinės priemonės „Labai smulkių ūkių plėtra“**
- 1.9.1. Išplėsti paramos gavėjų sąrašą, nustatant, kad tinkamais būtų laikomi ir pagal partnerystės sutartį veikiantys subjektai, bei pripažinti žemės ūkio kooperatyvai;
- 1.9.2. Numatyti, kad kolektyvinės išlaidos būtų skiriamos atsižvelgiant į paramos gavėjų investicijas, o ne siejamos su paramos gavėjo ūkio dydžiu;
- 1.9.3. Siūlome kompensuoti paramą su PVM;

1.9.4. Numatyti, kad pareiškėjas galėtų įsipareigoti vykdyti supaprastintą buhalterinę apskaitą, pildant pinigų kasoje, mokėjimo paslaugų tiekėjo sąskaitose, pirkimų ir pardavimų apskaitos žurnalą („žalioji žurnalas“).

1.10. Dėl SP intervencinės priemonės „Smulkių – vidutinių ūkių plėtra“

1.10.1. Supaprastinti priemonės administravimą, numatant, kad tokio pobūdžio projektų įgyvendinimui užtektų supaprastintos paraiškos ir nereikėtų verslo plano;

1.10.2. Išplėsti paramos gavėjų sąrašą, numatant, kad pareiškėjais būtų laikomi ir jungtinės veiklos pagrindu veikiantys žemės ūkio subjektai;

1.10.3. Išplėsti tinkamų finansuoti išlaidų sąrašą – laistymo/drėkinimo sistemos, apsaugos nuo laukinių gyvūnų daromos žalos priemonės.

1.11. Dėl SP intervencinės priemonės „Pasėlių ir augalų draudimo įmokos kompensacija“

1.11.1 Išplėsti rizikų sąrašą, sudarant palankias sąlygas pareiškėjams gauti draudimo kompensacijas ne tik dėl sausras ir išalimo, bet įtraukti ir krušą, liūtis, audras ir kitus stichinius, katastrofinius meteorologinius ir hidrologinius reiškinius;

1.11.2 Panaikinti perteklinį reikalavimą, kad paramos paraiška ir susiję dokumentai privalo būti pasirašomi kvalifikuotu elektroniniu parašu;

1.11.3 Siekiant sumažinti žemės ūkio subjektams tenkančią administracinę bei finansinę naštą, siūlome tobulinti pasėlių ir augalų draudimo įmokos kompensavimo mechanizmą, analogiškai kaip tai yra pretenduojant gauti lengvatines paskolas pagal kitas SP intervencines priemones.

1.12. Dėl SP intervencinės priemonės „Investicijos į melioracijos sistemas“

1.12.1. Numatyti, kad apribojimas kreiptis paramos tik įgyvendinus ankstesnįjį projektą nebūtų taikomas investuojant į melioracijos sistemas;

1.12.2. Įtraukti papildomą investiciją – organinės anglies technologijų (filtrų) panaudojimas.

1.13. Visose SP intervencinėje priemonėse atsisakyti privalomųjų komercinių pasiūlymų teikimo, pereinant prie fiksuotų paslaugų/prekių ir darbų įkainių.

2. Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių

2.1. Vėlinti Juodojo pūdyto užsėjimo datą iki lapkričio 1 d.;

2.2. Sugrąžinti reikalavimą įrodyti žemės ūkio veiklos vykdymo faktą. t. y. turėti registruotos žemės ūkio technikos, gyvulių ar pateikti produkcijos pardavimą įrodančius dokumentus;

2.3. Ūkiams, kurie vykdo pilnavertę sėjomainą, taikyti išimtį dėl negamybinių veiklų privalomo pasirinkimo siekiant atitikti Veiksmingumo ir efektyvumo metodikos reikalavimus;

2.4. Leisti PPIS keisti pasėlio kodą, atsisakyti paramos, keisti tarpinių pasėlių laukus po paraiškų priėmimo termino, ne tik kai Automatinė laukų nuolatinio stebėjimo sistema (toliau – ALNSIS) nustatė lauko neatitiktį žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijams ar nustatė neatitiktį deklaruotam pasėliui;

2.5. Suteikti alternatyvą pateikti duomenis elektroniniu paštu, kai yra reikalavimas pateikti duomenis su „NMA agro“ programėle;

2.6. Įtraukti griovių šlaitų priežiūrą į ekoschemą „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“;

2.7. Numatyti, kad pasėlių deklaravimas būtų vykdomas ne pagal kontrolinio žemės sklypo (KŽS) ribas, bet pagal atitinkamą sklypą, kuriam suteiktas unikalus numeris;

2.8. Siekiant palaikyti pievų gerą agrarinę būklę, leisti žolės smulkinimą ir paskleidimą tame pačiame lauke (mulčiavimą);

2.9. Atsisakyti reikalavimo siųsti nuotraukas per „NMA agro“ programėlę, tais atvejais kai kontroliuojančios institucijos jau yra atlikę laukų patikras, taip pat numatyti ir kitus alternatyvius nuotraukų pateikimo NMA būdus, pavyzdžiui el. paštu ar pan.;

2.10. Atsisakyti popierinių šienavimo žurnalų, kadangi NMA naudoja ALNSIS, pagal kurią stebima, identifikuojama ir vertinama žemės danga remiantis Europos Sąjungos programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ duomenimis ir jų pagrindu veikiančiais algoritmais ar kitais bent lygiavertės vertės duomenimis;

- 2.11.** Atsisakyti nelogiško SP kompleksinės ekologinės sistemos veiklose „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamečių žolių juostos“ nustatyto reikalavimo, pagal kurį daugiau nei 10 ha tinkamo paramai ploto deklaruojantys pareiškėjai privalomai turi užtikrinti, kad atitinkamas deklaruojamų naudmenų plotas būtų ne mažesnis kaip 0,5 ha. Siūlome nustatyti, kad visiems pareiškėjams, nepriklausomai nuo deklaruojamo paramai ploto, būtų taikoma vienoda minimalaus deklaruojamų naudmenų ploto riba, kuri būtų ne mažesnė kaip 0,1 ha;
- 2.12.** Atsisakyti perteklinio SP kompleksinės ekoschemos „Veiklos ariamojoje žemėje“ reikalavimo, pagal kurį pareiškėjui nusprendus įgyvendinti gamybinę veiklą būtina pasirinkti ir mažiausiai vieną negamybinę veiklą.

3. Dėl daugiamečių pievų plotų

Europos Komisijai priėmus papildytą deleguotąjį reglamentą, kurio vienas iš papildymų valstybėms narėms suteikia galimybę netaikyti reikalavimo atkurti daugiameses pievas, Lietuvos ūkininkams šiais metais tokių plotų atkurti nereikėjo. Nepaisant to, 5 proc. daugiamečių pievų pokyčio riba, palyginus su 2018 m. nustatytu referenciniu dydžiu, lieka galioti, kas reiškia, kad ir toliau išlieka išsipareigojimas dėl pievų išlaikymo, o suarus pievas ar pakeitus jų paskirtį ir esant reikalavimui jas atkurti, šias pievas teks atkurti.

Primename, kad suartų pievų atkūrimo problema atsirado uždraudus jų mulčiavimą, todėl galvijų nelaikantiems ūkininkams neliko kito logiško pasirinkimo kaip šias pievas suarti. Šiuo metu padidintomis tiesioginėmis išmokomis siekiama, kad ūkininkai iš arimų jas vėl paverstų į daugiameses pievas. Manytina, kad taip yra kuriamas dirbtinis pievų poreikis, tačiau nėra sprendžiama pagrindinė problema – gyvulininkystės nepatrauklumas.

Daugiamečių pievų atstatymas įmanomas tik lygiagrečiai skatinant gyvulininkystės ūkius, kurie yra tiesiogiai priklausomi nuo pievų ir ganyklų. Todėl siūlome aktyviau skatinti gyvulininkystę, paremtą ganymu pievose ir žolinių pašarų naudojimu, siekiant išsaugoti bei didinti daugiamečių pievų plotus ir nuo jų priklausomą biologinę įvairovę. Tai reikalautų ne tik išmokų už gyvulius bei ganyklų priežiūrą ir naudojimą peržiūros ir didinimo, bet ir kitų sisteminių sprendimų, pvz. trumpųjų maisto grandinių bei pridėtinės vertės produktų gamybos skatinimo šiame sektoriuje, sudarant galimybes net ir smulkiems gyvulių laikytojams legaliai tiekti gyvulininkystės produktus į rinką. Be kita ko, būtina ieškoti ir alternatyvių žolinės biomasės panaudojimo būdų, pritaikytų Lietuvos sąlygoms.

Pagarbiai

Pirmininkas

dr. Arūnas Svitojus